

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ЗАХОДІВ В ЗАКЛАДАХ БЮДЖЕТНОЇ СФЕРИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто стан реалізації політики енергозбереження в закладах бюджетної сфери, зокрема основні пріоритети, результати, проблеми організації та фінансування.

Ключові слова: бюджетний сектор, енергоефективність, енергозбереження, відновлювальні джерела енергії.

Abstract

The state of implementation of the energy saving policy in the budgetary institutions is considered. In particular the main priorities, results, problems of organization and financing are discussed.

Keywords: budget sector, energy efficiency, energysaving, renewable energy sources.

Вступ

Енергоефективність є одним з головних стратегічних напрямків розвитку економіки України, зокрема бюджетної сфери, необхідним інструментом досягнення комфортних умов в будівлях закладів освіти, охорони здоров'я та громадських закладах з метою втілення стандартів життя сучасної європейської спільноти.

Результати дослідження

Питання ефективного споживання енергоресурсів на сьогодні для України є надзвичайно актуальним. Велика енергоємність у ЖКГ ускладнює роботу інфраструктури муніципалітетів. Різне підвищення цін на природний газ, що заплановано згідно з постановою Уряду від 17.04.2014 № 106 для організацій, які виробляють теплову енергію для опалення і гарячого водопостачання будівель: з 2015 року - не менш ніж на 40 %, з 2016 року - на 20 %, з 2017 року - на 20 % встановлює пріоритет для економії коштів за рахунок енергоефективності. Якщо порівняти втрати енергії на різних етапах, то понад 40 % тепла втрачається на етапі його кінцевого споживання - у житловому фонді. Мешканці житлового фонду - це 80 % від усіх енергоємних споживачів, і які є кінцевими споживачами комунальних послуг.[1]

За даними Інституту газу НАН України ефект від енергоощадних заходів на етапі кінцевого споживання у 2 рази перевищує можливий ефект від відповідних заходів на інших етапах системи енергозабезпечення: модернізація теплогенеруючого обладнання в джерелах (котельнях) дозволить зекономити лише 4 %; модернізація теплових мереж дозволяє зекономити 14 %; санація будівель дозволить досягти значної економії в 41 %.

Для України одним з проблемних питань енергоефективності кінцевого споживання є житлове господарство та будівлі бюджетної сфери. Будівлі бюджетного сектору споживають теплової енергії від 130 до 250 кВт*год/м², в ЄС цей показник значно менший і складає від 50 до 80 кВт*год/м². Досвід провідних країн ЄС засвідчує потенціал енергозаощадження таких будівель від 40 % до 70 %.

Причинами високого рівня споживання енергії в будівлях бюджетної сфери є:[2]

- їх старіння;
- дефіцит коштів бюджету на впровадження енергоефективних технологій;
- відсутність зацікавленості приватного інвестора у проектах з енергоефективності в силу законодавчих обмежень.

Згідно з рекомендаціями наукових фахівців НАН України, до комплексу технічних заходів щодо зменшення споживання енергоресурсів бюджетними установами та організаціями належать: заміна вікон та утеплення приміщень; запровадження автономних систем електроопалення і водопідігріву акумуляційного типу; впровадження енергозберігаючих ламп освітлення; модернізація чи заміна систем опалення в адміністративних будівлях; встановлення приладів обліку теплової

енергії, холодної і гарячої води та двотарифних лічильників електроенергії; регулювання напруги за допомогою реле неперіоритетних навантажень; встановлення обладнання, що працює на твердому біопаливі.

Енергетичні ресурси - одна з найбільших складових витрат на утримання як бюджетної сфери, так і міської інфраструктури в цілому. Зокрема, наприклад, у 2014 році витрати міського бюджету м. Київана оплату спожитих закладами освіти та охорони здоров'я паливно-енергетичних ресурсів склали майже 15 % (692,5 млн. гривень) від усіх витрат на забезпечення функціонування освітянської та медичної сфери міста.Ранжування будівель бюджетної сфери м. Києва за показником питомого енергоспоживання виявив, що за межею критичного рівня енергоспоживання знаходиться майже 70 % будівель (з рівнем теплоспоживання 151-270 і більше кВт/год/м.кв. за рік). [3] Така ж картина характерна і для інших міст.

Станом на 25 жовтня 2016-го року кількість бюджетних закладів в Україні - 79 535.Рівень витрат енергії на їх опалення у 2-3 рази перевищує відповідний рівень витрат на опалення бюджетних установ країн Європейського Союзу. Потенціал енергозбереження таких будівель може становити від 40 % до 70 % або, в перерахунку на потенційну економію енергоресурсів, 700 мільйонів кубометрів природного газу на рік. Для їх термомодернізації необхідно залучити від 4.2 до 8.5 мільярдів доларів США, в залежності від досягнутого класу енергоефективності, що дозволить економити до 700 мільйонів кубометрів природного газу на рік. Втім, коштів на впровадження заходів з енергоефективності в бюджеті не передбачається.

Як видно з рисунку 1, частка бюджетних установ в загальному споживанні паливно-енергетичних ресурсів невелика[4]. Проте це та сфера, де має бути забезпечений певний рівень комфорту та сервісу з одного боку, та ефективне використання бюджетних коштів – з іншого. Тому, не зважаючи на начебто невеликий потенціал енергозбереження в цьому секторі порівняно, скажімо, із житловим сектором, бюджетний сектор також вимагає реалізації енергоефективних проектів.

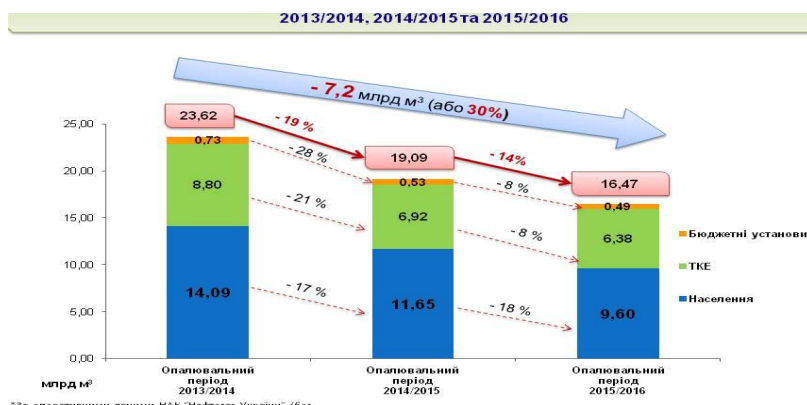

Рис. 1.Споживання газу у бюджетних установах

Сьогодні діє Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2017 роки[5]. Постановою Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 № 231 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243 і від 17 жовтня 2011 р. № 1056» (далі – постанова) запроваджено механізм підтримки населення, об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ) та житлово-будівельних кооперативів (ЖБК) до впровадження заходів з енергозбереження у житловому фонді. Проекти з підвищення енергоефективності в бюджетному секторі реалізуються переважно відповідно до місцевих регіональних програм енергозбереження. Не останню роль в масштабності цих проектів та їх результатах відіграє ступінь залучення міжнародних фінансових учасників.

Слід зазначити, що формування та реалізація регіональних програм енергозбереження відбувається з огляду на доступність фінансових ресурсів, місцеві уявлення про пріоритети в реалізації потенціалу енергозбереження тощо. Наслідком цього є суттєві розбіжності в масштабності цих програм залежно від регіонів.

Як видно з рисунку 2, на бюджетну сферу припадає чимала частка введення теплових

потужностей на альтернативних джерелах енергії. Проекти використання відновлювальних джерел енергії майже всі характеризуються тривалим терміном окупності інвестицій, що з огляду на дефіцитність державних ресурсів визначає великі труднощі в реалізації таких проектів та на даному етапі розвитку економіки унеможливорює масовість їх запровадження без державної підтримки.

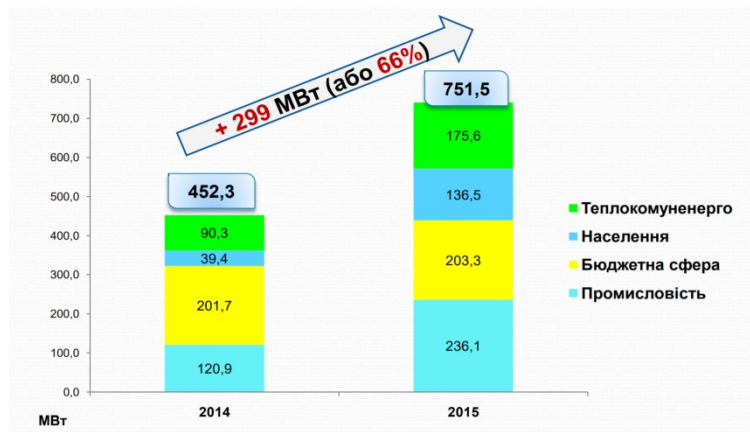

Рис. 2. Динаміка введення теплових потужностей на альтернативних джерелах енергії[4]

Висновки

На нашу думку, суттєвим чинником поживлення інвестиційної діяльності, спрямованої на підвищення енергоефективності в бюджетному секторі, має стати масове використання механізму енергосервісних компаній із залученням потужних міжнародних фінансових донорів. Власні заощаджені кошти - це найнадійніше джерело фінансування енергозбереження в подальшому, адже враховуючі обсяги витрат на енергозабезпечення закладів бюджетної сфери, навіть незначний відсоток економії перетворюється на ресурс для впровадження енергозберігаючих заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вишняк І. ЕСКО як дієвий спосіб підвищення енергоефективності в житлово-комунальному господарстві України / І. Вишняк // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. - № 7
2. Доповідь щодо запровадження ЕСКО в бюджетній сфері ЖКГ України від 22.05.2014 на засіданні робочої групи з питань реформування ЖКГ під головуванням Віце-прем'єр-міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства В.Б. Гройсмана / Н.І. Олійник. — К.: Мінрегіон, 2014. — 9 с.
3. Мельник С. Енергоефективність та енергозбереження [Електронний ресурс] // [Звіт сектору з питань енергозбереження](http://www.solor.gov.ua/docs/all/energo2014.pdf). // Режим доступу: <http://www.solor.gov.ua/docs/all/energo2014.pdf>
- 4/ Енергоефективність і відновлювана енергетика: плани та ініціативи на 2016 рік / Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження в Україні. – Режим доступу: <http://sae.gov.ua/sites/default/files/Plan2016.pdf>

Філатова Катерина Сергіївна— студент групи БМ-17м, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: k.filatovamus@gmail.com.

Науковий керівник: **Сердюк Тетяна Василівна**— канд. екон. наук, доцент кафедри будівництва, міського господарства і архітектури. Вінницький національний технічний університет, Вінниця. serdyuktanya@gmail.com

FilatovaKateryna S.— Department of Building Heating and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: k.filatovamus@gmail.com.

Supervisor: **Tatiana V. Serdyuk**-PhD, assistant of professor. Department of construction, urban and architecture.